

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛҢЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1955
НОВАБРЬ
26
СУББОТА
№ 236 (3430)
Өртөз 20 коп.

Совет Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганинниң НорвегияныҢ Премьер-Министри Э. Герхардсенниң чоруткан телеграммасы (1 арын).
Эш Анастас Иванович Микоянга (1 арын).
Эш И. Д. Папаниниң Күш-ажылдын Кызыл Тук ордени-биле шагнаар дугайында СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Чарлыгы (1 арын).
ВЦСПС-тин Секретариатында (1 арын).

Индий РеспубликаныҢ парламентиизиниң хуралына Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин олурушканы (1 арын).
ИндияныҢ эң улуу туудуларыныҢ бирөөсү Бхакра-Нангалга болгаш оң чорутууда сууларга Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин чораны (2 арын).
Марачычуларын кыйгырында колдоочу малчыларын харымы (2 арын).
А. МИЩКЕВИЧИННИҢ МӨЧӨЭН ХҮНҮН-ДЕН БЭЭР 100 ЧЫЛ БОЛГАНЫНГА: Польша улустун улуу шүгүчтүзү (3 арын).
С. Иванов. — Делегейге болуп турар чорутарын доочулалы (3 арын).
Б. Рябов. — Агмы Индия (4 арын).
Агмы ИндияныҢ туурасалын польша улус мейгежили турас (4 арын).
КНО-нун Кол АссамблеяныҢ X сессиясы (4 арын).
Багдад пактызыны кыргыздар чурттары премьер-министрлериниң чөвүлөсү дууралы (4 арын).

Индий РеспубликаныҢ парламентиизиниң хуралына Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин олурушканы (1 арын).
ИндияныҢ эң улуу туудуларыныҢ бирөөсү Бхакра-Нангалга болгаш оң чорутууда сууларга Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин чораны (2 арын).
Марачычуларын кыйгырында колдоочу малчыларын харымы (2 арын).
А. МИЩКЕВИЧИННИҢ МӨЧӨЭН ХҮНҮН-ДЕН БЭЭР 100 ЧЫЛ БОЛГАНЫНГА: Польша улустун улуу шүгүчтүзү (3 арын).
С. Иванов. — Делегейге болуп турар чорутарын доочулалы (3 арын).
Б. Рябов. — Агмы Индия (4 арын).
Агмы ИндияныҢ туурасалын польша улус мейгежили турас (4 арын).
КНО-нун Кол АссамблеяныҢ X сессиясы (4 арын).
Багдад пактызыны кыргыздар чурттары премьер-министрлериниң чөвүлөсү дууралы (4 арын).

КЫЗЫЛ ХООРАЙНЫҢ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ

Бүгүн Кызыл хоорайныҢ партия конференциясы аяктынар. КонференцияныҢ төлөөлери СЭКП хооромунун өткөдүн чугаалажып көрүшкөн, хоорайныҢ партия организациязынын мөөнөт сөгүлгө сорулгаларын дугайында тодоргай шийтирилери үчүзүзү алып.

Чокта чаа болуп өрткөзөн райпарт-конференцияларга ышкан бо конференция амылда бар чедикшикиниң фактыларын дуржулаган түзүп көрүшкөн, чедикшени принципалдык түзүмчүлөкчү болгаш бот-шүгүчүлөкчү бую-биле өткөдүн, оларын чайлазырын аргалаарын айтыр.

Улетирүу улам ыңай хөгүдериңиң дугайында СЭКП ТК-ның июль Пленумунун төүгүдү шийтирилери, көдө ажылагыын күчүтүп көдүрериңиң талазы-биле партияны болгаш чазактын амылдап кылган кемчелерин боттандырар дөш демсел бүгү чуртта калбарган. Партияның XX съездин чымдырар дугайында Пленумунун шийтири совет экилерини коммунист тургузушкунун бүгү үчүзүзү тарына чаа-чаа чедикшикилерге хей-агты кирип, оларын күш-ажылчы болгаш политиктиг көдүрүшкүнүн хайныктырып үндүргөн. Съезде чедикшикиниң ужуражар талазы-биле бүгү улустун социалист чарыкынын чалгы бистаң областа, оң иштинде Кызыл хоорайның улетирүу бидүрүлгелери оң айларын күрүсө планын 103 хуу, оң иштинде хоорайны мурнакчы бидүрүлгөсү 114,3 хуу күүсеткен.

Областың вол-кол улетирүу бидүрүлгө, өрөдиге, өрөк-шайчылал албан чедикшики хей ирүүзүзү Кызыл хоорайда мөөнөттиги, хоорайда чаа-чаа улетирүу бидүрүлгө чедикшики тудуруу, ажылы аңгының сан талазы-биле өздөстү, интеллигенцияны хей сангы калдарының эң-ле мейгежилди кезеңин Кызыл хоорайда чурттап турары — бо бүгү болза, Кызыл хоорайны ролунун болгаш ужуражары күштеленип, мөөнөт сөгүлгө күштелериңиң чугаалап турар. Мынчанган областың улетирүү болгаш күчүтүрүгү төвү болуп Кызыл хоорайны партия организациязынын мурнунда улуу болгаш харысалгалы сорулгаар салдырган.

Хоорайны партия организациязынын кол кичөөнги социалист улетирүүгү чаа, күчүтүп көдүрүшкүнүн, оң улам ыңайгы техниктиг депшигенниң база бидүрүлгени организациязынын програм-манын айткан партияның Төп Комитетиниң июль Пленумунун төүгүдү шийтирилери үндөүзүзү, улетирүу бидүрүлгелери, транспорттиг болгаш туду-нуң ажылы экижидерине утланган турар ужуражар. Бүдүрүлгө, транспорт, туду организациязында партия өгө организациязы, коммунист күш-ажылды бидүрүшкүнү бидериниң, өрөдиге болгаш техниканың эң чаа чедикшики-нерин бидүрүлгө депширилериңиң бидүрүлгө организациязы болдуруу хоорайны партия организациязынын чугула сорулгалы болуп, СЭКП ТК-ның июль Пленумунун салган сорулгаларын күүсетпешкөн, хоорайны парторганизациязы улетирүү, транспорт болгаш туду партия улетирүүлгө денелин ээсөн бедиккен. Бүдүрүлгө коммунист ролу бидең.

Бүдүрүлгөде шуут ажылдап турар коммунист хей ирүүзү бодунуң авангардти ролу ээлеп турар. Эзөн хей организациязы бидүрүлгө айттырларын тодоргай шийтирил, оларын коллективтерде организациыз болгаш политиктиг ажылдар-биле бижыткан турар апарган.

Иччалажок улетирүу улетирүу талазы-биле хоорайны партия организациязынын ажылында бар турар улуу чедикшенин кыттавайы өрте берип болбас. СЭКП хооромун улетирүу ам-даа багай улетирүу, бодунуң ажылы партияның Төп Комитетиниң июль Пленумунун шийтирилериңиң негеделиңге чедир ам-даа эде тургузуун.

Иччалажок улетирүу улетирүу талазы-биле хоорайны партия организациязынын ажылында бар турар улуу чедикшенин кыттавайы өрте берип болбас. СЭКП хооромун улетирүу ам-даа багай улетирүу, бодунуң ажылы партияның Төп Комитетиниң июль Пленумунун шийтирилериңиң негеделиңге чедир ам-даа эде тургузуун.

СЭКП хооромуну хоорайны чаагайдылгалынын айттырларын-биле хүн-бүрү ажылдап, ол улуу хөреке хей-иниянын киржилгени хандынын шылдангыдан хоорай улам чаагайдып, чаа-чаа тудулар нежешип турар. Иччалажок хоорайда чуртталга шугу ам-даа чедикшес болуп турар. Оң сорулгага көрдүнгөн хөрекилер ыракта-ла чедир ажылатпашып турар. Хоорайны электрэнергия-биле хандыры ам-даа үндөүшкүнү болуп турар. Оң ужурудан хоорайны бидүрүлгө, эмнеге болгаш өрөдиге чедикшики таарымчалыг ажылдарында бергедешкилер үргүлчү таварып келген. Бус күжү-биле ажылдар электрстанцияны тудушкуну көчүтүп оюм темпниг чоруу турар. Мынчанган хоорайны электрэнергиязынга негедешки чедир хандырып хоорайны партия организациязынын сөгүлгө болбас сорулгазы болуп.

СЭКП хооромуну бодунуң ажылы партия өгө организациязыныч улам чокшудалып, оларын улетирүу методтарын улам сайтырангайдып, масса-биле харысазын экижиткен. Партия өгө организациязынын дайынчы артынын бидең чокта чаа болуп өрткөзөн өткөдүн хуралдар көргүзүскөн. Иччалажок болза-ча партия өгө организациязынын улетирүу талазы-биле хооромунуң ажылында улуу чедикшени өткөдүн хуралдарга санаа берген коммунист дөшөгөн. Хоором өгө организациязынын оперативтиг улетирүу келген. Партия өгө организациязынын секретарларыга дууламчылыг чедикшес көргүтүп, оларга сорулгазы ажылы кошка чорутуп турар. Өткөдүн хуралдардан Заготпланың, облыстың суг ажылы-агыйынды партия өгө организациязынын ажылы багай деп көргөн. Хоором бодунуң үндүргөн шийтирилериңиң күүсеткен дөш демселди сула чорутуп келген. Хооромуну пленумдарыны болгаш бирөөнүң чамды шийтирилери күүсетпешки келген.

СЭКП хооромуну партия чырыдышкынының системаның улетирүүлгөни кошка боттандырып турарыңиң түнөлиңде алгы заводунда, АТБ-да партия организациязы коммунист бот-өрдөдигенин ала-чагайлашканында кырген. Чаа өрөдиге чыгында хооромунуң партбилеңине болуп турар лекцияларга дыннапчылар бүрүн келбей турар.

Чон ортузунда агитация ажылы чүгө политиктиг кампаниялар үзүндө чорудуп турар хоралык практиканы партия хооромуну узуткан шылдаан. Оң түнөлиңде хоорайда агитациылар чон ортузунда политиктиг агитацияны чорутпай турар.

Сорулга болза, хоорайга партияны организациыз болгаш идеологтиг ажылы СЭКП Төп Комитетиниң негеделиңди денелиңге чедир бедидери болуп.

Партияны денелиң Төп Комитетиниң, удурулгалы-биле, СЭКП обкомунуң дууламчылы-биле Кызыл хоорайны партия организациязы бодунуң мурнунда турар сорулгаларын чедикшикини шийтирилчи шылаар.

ТЕЛЕГРАММА Совет Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы мындаагылар дээрги Н. А. БУЛГАНИНГА

Маңа бистерниң чоруп турганмыстың дургузунда менде болгаш мени үдөп чоруур кижилерге хамаарыштыр көргүскөндөр азыт-чазыт чок болгаш аалчылар үзүлө алыңча чорунар дөш мындаагылар Силерге Совет Эвилелиден чоруп тура, база катап өөрүп четиршикенин өлөрдөрүн күзөп тур мен. Утундурус сактышкыны бодун-биле алгаш чоруту мен база бистин ийи чурттарымыстың аразында чаагай жок-кедөбө харысалаары бижылаарыга дуулазан турар шуут харысааларын тургускан бистин чугаалажышкынымыстың түнөдөлгөни бугарың мен.

Силерни дамчытыр Силерниң өөрүңерге болгаш бүгү совет улуска чүректик ханзыдан байыры дамчыдарын чөпсөөрп көрүңер, дээрги Премьер-Министр.

Э. ГЕРХАРДСЕН.

Ленинград,
1955 чылдың ноябрь 22.

Эш Анастас Иванович МИКОЯНГА

Ленинниң шынчы өөрөңкчизи болгаш Сталинниң соратниги, Коммунист партияның болгаш Совет күрүнениң шылгарангай ажылдакчыларының бирээзи — Силерниң алдан хар харлаан хүнүңерде Совет Эвилелиниң Коммунист партияның Төп Комитеди болгаш СССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлели Силерге изиг байыр чедирип тур.

Совет күрүнениң болгаш социалист тургузушкунуң херээнге, Совет Эвилелиниң улустар аразынын экономикани харылааларын быжылаарына Силерниң ачы-хавыяңарын Коммунист партия болгаш совет улус бедиле үнөлөп турар.

Партия болгаш күрүнө ажылдарыңиң бүгү-ле харысалгалыг албан-дуулазына Силер коммунизм тургузушкунуң херээнге бодунуң күжүңерин болгаш билиңерин бодунарда бар-ла энергиялар-биле берип келген болгаш берип турар Силер.

Хей-хей чылдарда калдык-чаагай чурттаарыңарын база бистин социалист Төрөң чуртувустун улустарының чаагай чоруунга, коммунизмниң чаагай чоруунга улам ыңайгы үре-түнөлдиг ажылдарыңарны бүгү чүректик ханзыдан Силерге күзөдизин, бистин өнүкүүсү болгаш экиви-с, бистин эргим Анастас Иванович.

Совет Эвилелиниң Коммунист партияның Төп Комитеди.
СССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлели.

Эш А. И. Микоянны Ленин ордени-биле шагнаар дугайында СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун ЧАРЛЫ

СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазыны Бирги Оралакчы болгаш СЭКП ТК-ның Президиум кезигүчү эш А. И. Микоянны төртүңгөн хүнүңден бээр алдан хар харлаан хойлаштыр база Коммунист партияны болгаш Совет күрүнениң мурнунда оң шылгарангай ачы-хавыязын дөшөгөн, эш Анастас Иванович Микоянны Ленин ордени-биле шагнаар.

СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Даргазы Н. ВОРОШИЛОВ.
СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Секретары Н. ПЕГОВ.
Москва, Кремль
1955 чылдың ноябрь 24.

Индий Республиканың парламентиизиниң хуралына Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин олурушканы

ДЕЛН. (СЭТА-ның тускай корр.). СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин биле СССР-ниң Дээди Советиниң Президиум кезигүчү Н. С. Хрущев ноябрь 21-де Индий Республиканың парламентиизиниң чоран.

Оң чедикшик шөгү-биле 16 шак 20 минута турда индий парламентиизиниң адымы — улуу палатаның хуралы үргүлчүлөп турган. Индияга солун болгаш ном үндүрериңиң херөөн чурмуңдар талазы-биле кемчелерге хамаарышкан «Парламентти буртуктеп даңылаар дугайында» хүн айттырында кирген хойлау төлөвшилини чугаалажып көргөн. Чазактын Премьер-Министр Дж. Неру баштаан кезиңиңиң авиттеатрын бирги одуруунда депутаттар олурап чымчак сандайларын ээлеп алган. Н. А. Булганин биле Н. С. Хрущев хуралдаар залга көстүп келдире, оларын депутаттар эдиз чысаашканы-биле уткаан. Н. А. Булганин биле Н. С. Хрущев турал-

Эш И. Д. Папанини Күш-ажылдын Кызыл Тук ордени-биле шагнаар дугайында СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун ЧАРЛЫ

Эш И. Д. Папаниниң төртүңгөн хүнүңден бээр алдан хар харлаан хойлаштыр база Совет күрүнениң мурнунда оң ачы-хавыязын дөшөгөн, эш Иван Дмитриевич Папанини Күш-ажылдын Кызыл Тук ордени-биле шагнаар.
СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Даргазы Н. ВОРОШИЛОВ.
СССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Секретарының Оралакчысы А. ГОРКИН.
Москва, Кремль
1955 чылдың ноябрь 22.

ВЦСПС-тиң Секретариатында Кышкы каникулдун үзүндө уругларың дыштанылгалыңың дугайында

1955—1956 өрөдиге чыгында кышкы каникулдун үзүндө ажыкчыларың болгаш албан-хакчыларың уругларыңың дыштанылгалыңың дугайында октаалды ВЦСПС-тиң Секретариаты хүлөп алган.
Кышкы каникулдун үзүндө клубтарга, культура бажыңдарына болгаш ордунуңа, кышкы булуңуңа чаа чылдын балдарын, балдарын болгаш карнавалдарын, бот-тыныгы уран-чүдүдерин болгаш уругларың техниктиг чогаалдыгаларың калбак көргүзүлгө, спортчу байырлаарың база күш-культура марылдааларың организациязының профилде комитеттеринге болгаш Чөвүлелеринге ВЦСПС-тиң Секретариаты хүлөткөн. Профилдедериниң өргөсүнө турар хаак базаларын, катоктарын, спорт дериг-дерекселдерин кышкы каникулда хүндөсүкү үлөрдө уругларың ажылааныңа хаас бөөри чугула.
Республикалар, крайлар, областтар, а ошкыш улуу улетирүу төптөргө 2530 муң уругларга инти хоорайны, эвилел аразының чаа чылдык балдарын чордурын профилде Чөвүлелеринге сүмөдөн.
1955 чылдың декабрь 30-ден эгелеш школачыларың 12 хонун кышкы дыштанылгалың организациязыны, аяла кышкы байдалдарга таарыштыр дерип кылган пионер лагерлериниң бажың-балгатырын болгаш дыштанылгалы бажыңарыңың төп өргөдөлиң калдыкыла чедеринге каникул үзүндө пионерлериниң кышкы лагерлерин база организациязы. Пионерлерини кышкы лагерлеринге 50 муң ажык школачылар турар.

Норвегияның Премьер-Министри Э. Герхардсенниң Совет Эвилелиден үндүкени

ЛЕНИНГРАД. Норвегияның Премьер-Министри Э. Герхардсен болгаш норвег чазак төлөөлериңиң кезигүчүлери ноябрь 16-да Москвадан чоруткан, делега дургузунда совет чуртка аян-чорук кылган. Олар Грузияга, Сталинградка чоран, сөөлү ийи хонуун Ленинградка эрттирген.
Ноябрь 22-де Э. Герхардсен кадайы-биле, Норвегияның Салгы Министри А. Скаут кадайы-биле болгаш Премьер-Министри үндөп өскө-даа кижилер төрөөн чуртуңе үндөп. СССР-ниң Норвегияда Оңа болгаш Буруң эргелиг Элчини Г. П. Аркадьев база өздөкө үндөп.
СССР-ниң Даштыкы Хөректөр Министриниң Оралакчысы В. С. Семенов, ажыкчы чоннар депутаттарыны Ленинград хоорай Советиниң даргазынын хүлөүлгөсүн күүседип турар Е. Г. Стражаковский, СССР-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Советтериниң депутаттары, хоорай Советиниң депутаттары, хей-ини организациязыны төлөөлөкчилери, СССР-ниң ДХМ-ниң харысалгалыг ажылдакчылары, журналистер Премьер-Министр Э. Герхардсени Ленинград аэропортуна үдөп чоран.
Норвегияның СССР-де Оңа болгаш Буруң эргелиг Элчини Э. Бродланд база Премьер-Министр Э. Герхардсени үдөп чоран.
Аэропорту Норвегияны болгаш Совет Эвилелиниң күрүнө туктары-биле шижөөн, Норвегияны болгаш СССР-ниң күрүнө гимнилерин күүсеткен.
Ленинградтан чорутурун мурнунда

Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин Делиге чедө бергениңиң дугайында фильм

СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганинниң болгаш СССР-ниң Дээди Советиниң Президиум кезигүчү Н. С. Хрущевтин Делиге чедө бергениңе холбаштырган кинохроника ноябрь 23-те Москваның экранында үнүп эгелөөн.
Москвадан барган аалчыларга индий улусту көргүскөни утундурус уткуу алышкыны кинокадрлар көргүзүп турар.
Фильмни совет кинооператорлар тыртырган.

Индияның парламентиизиниң хуралына Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин олурушканы

Оң соонда парламент одуруунун төптөргөк хуралы ийи палаталарың каттышкан хурал болган. Ийи палаталарың кезигүчүлериңден (700 хире киж) антыда залга Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущевтин үлөөн бүтү кижилер, СССР-ниң Индияда элчини М. А. Меньшиков баштадыр элчини чедирин дипломаттыг составын индий парламенттиң төлөөлөкчилери, а ошкыш Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин Индияда турары-биле холбаштыр индий чазакка чалатырган бөлүк совет журналистер-олурун.
Н. А. Булганин биле Н. С. Хрущев залга көстүп келдире, алыңды чысаашканы-биле уткаан. Индияга Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущев олар-биле калды олуттары штаттар чөвүлелиниң даргазы — Индияның оралакчы президентизи С. Радхакришнан болгаш улуу палатаның сүңкери Г. В. Маваланжар ээлеп алганын, Премьер-Министр Неру чымчак сандайларың мурнуу одуруунда олутту ээлеп алган.
С. Радхакришнан долчу чугаалыңга парламент кезигүчүлериңиң өмүзөңиден совет аалчыларга байыр чедирген. Оң соонда ол Н. А. Булганинга сөс берген.
Н. А. Булганинниң чугаалыңың соонда даргалакчы С. Радхакришнан Н. С. Хрущевка сөс берген.
Н. А. Булганинниң болгаш Н. С. Хрущевтин чугааларын хинди дылче очулдуруп турган болгаш парламентиизиниң кезигүчүлери улуу кичөөнги-биле дыңдаан.
Совет улустун идеалдары болгаш чедикшиктериниң Индияны парламент кезигүчүлериңиң мурнунда чырыктылаңас болгаш тодоргай бидиңгир домактарга чуруп көргүскөни дөш даргалакчы С. Радхакришнан совет аалчыларга өөрүп четиргенги өлөргөшкөн, хурал халыңтан деп чарлаан.

Индияның эң улуу tudугларының биоээзи Бхакра-Нагалга болгаш ооң чоогунда суурларга Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтуң чорааны

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүдөлүгүн Даргазы Н. А. Булганин биле ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиум кезигүүнү Н. С. Хрущев база оларны үдөөн кижилер ноябрь 22-де Индияны эң улуу tudугларының бирөөзи Бхакра-Нагалга чораанын, ССРЭ-ниң Индияда элчиси Н. А. Меньшиков биле Индияны ССРЭ-де элчиси К. П. Ш. Менон оларны үдөөн чораан.

Совет чакат төөөдери Делдин Нагалга эртенгинин 9 шакта тускай поезд-биле чедип келген. Нагалдын болгаш оң чоогунда суураарын каш-каш муң чурттакчылары демір орук станциязынга хый-хый белген турган. Оларнык ичтинден хый-хый кижилер Совет күрүенин удурткучулары — Н. А. Булганинга болгаш Н. С. Хрущевка байыр чедир дөш алаа 10—15 километр черлерден келген болган. Байырладым-биле кетинген эр, херөөжөн кижилер хадарында индий болгаш совет туктары, а ол ышкаш пенджаби болгаш орус дыдарда: «Дөөргилер Булганин биле Хрущев кыри молданы!», «Тайбың делгерзини!», «Индий-совет найрал делгерзини!» деп доозугуларым кызыл пестерин тутуздан турган.

Пенджаб штаттың губернатору С. П. Н. Сингх биле штаттың кол министри Бхакра-Нагалга олар Н. А. Булганинны болгаш Н. С. Хрущевту чылым-биле уткаан. Волгага хүндүлөк танымын чыксаап, Совет Эмвелединиң болгаш Индияны күрүне гимнилерин күүсеткен.

Ооң сонда Бхакра платиназын tudушкунун көөрү-биле Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев ажым машинага дооргаш чорувуткан. Нагалдан Бхакраже бар орукка муң-муң кижилер чыгып алган. Совет күрүенин удурткучу аймакчыларына ийг байыр чедир, адыш чаксап, «Булганин биле Хрущев делгерзини!», «Индийлер болгаш орус — акы-дунамалыкылар!» деп ырылар чедир, «Неру делгерзини!» деп ырылар салып турган.

Н. А. Булганин биле Н. С. Хрущев Бхакрага келген, платиназын tudушкунун эрпип көрүп, Бхакра-Нагалдын бүгү системанын tudушкунун түзөлүл-дө биле танышкан.

Гималайлардын адыр дагларынын уран-чурумалык кашнааларына турар платиназын болгаш электростанцияны эгелер берген tudушкунун кайгамчык угуз чурумалык көрүш-ничилик аалчыларынын мурнуна чатылдыр көстүп келген. Эртин чылым шакта чедир Сатвекке хем алаа агым чыткан, а ам ону өскөрү агып кылчар, чүе дөөрө, платиназын, нитри күчүгү 800 муң киловатт үш электростанцияларын tudура-биле болгаш 90 километр дүртүгү сүт хөөбөө тургузары-биле ол хемини унут чыган.

Чоокта чаа Индияны премьер-министри Дж. Неру платинага байтайгы бетонун салган, ол платиназын tudурамын белеткек ажылдары каш чылдар мурнуна эгелден. Хаварышпас чорукту чоокта чаа алган Индияны угузу бойдушту чартырынычте чүтүлдүгү кирил, ооң байластарын чуртту экономикалык төгүлдеринге болгаш болуңу материалдык байдалын экижидергенге ажылгап турар.

Телевизиялык техниктиг кезектеринин дугайы, келер үедиге сүт хөөбөөниң хөөмөчкөөдери дугайы, Бхакрага келер үедиге электростанцияны турбуларыннын санынын болгаш күчүзүгү дугайы Н. А. Булганин биле Н. С. Хрущев tudушкунуң начальни инженер С. Д. Гунердан болгаш өскө-даа тускай эртеннигерден тодаргай айттырганнар.

Платиназын tudушкунун көргөнүнн сонда Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущевту адыр дөш Пенджаб штаттың губернатору С. П. Н. Сингх эртенги шайлага тургускан. Эртенги шайлагата Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болгаш оларны үдөөн кижилерден ангыла ССРЭ-ниң Индияда элчиси М. А. Меньшиков, Индияны ССРЭ-де элчиси К. П. Ш. Менон, штаттың кол министри Бхакра-Нагалга, Махараджа Патналы болгаш өскө-даа кижилер дооргашкан.

Губернатор эртенги шайлаганың үеленде Н. А. Булганинга болгаш Н. С. Хрущевка байыр чедир, доңчу чүе чугаалаан. Ооң чугаалааны бола: Пенджаб штатта силерниң келгеннере көңүч көрүп чүр бис. Пенджабтын угузунун силерге көргүскен чаагай хүлөөп алымшкыны Совет Эмвелединиң угузунга хамаарыштыр бүгү индий угузун найралады.

сеткил-сагымын илереп болуп турар. Бөгүн силерниң көргөннере tudушкуну бистиң чуртувуса бистиң кылырын күзеп турарымыз бүгү-де чүдүлдерни дугайын херечилеп турар. Бо угуз ажыл-херекке силерниң дуаңар күзөөп ийик бис. Силерниң дуржулгандардан хей чүдүлдерни демдеген болур ийик бис.

Н. А. Булганин харым өзүнге чаагай хүлөөп алымшкынын көргүскен дөш сеткилдик ханымындан өөрүп четиргенин илерейлөө. Пенджабчыларың чаагай хүлөөп алымшкыны Индияны болгаш Совет Эмвелединиң удуштарынын найраламың тодаргай көргүзү болганын ол демдегелен. «Бистиң ийи чурттарымыстың аразында бедик даглар, аажок ырак-узаак төрлөр чымып турар, ыңчаа-даа бистин найраламыста моондак чок. Ол найралам даглар-даа, ырак-узаак черлер-даа шалгыткылаас» — деп Н. А. Булганин чугаалаан. (Адыш часкаашкыны). Н. А. Булганин хинди дылдан: «Хинди, руси, бхай, бхай» (Индийлер, орусар — акы-дунамалыкчылар!) деп чугаалаарга база дагын алымшкыны болган. Бхакра-Нагалдын tudушкунун көргөни алаа болган Н. С. Хрущевка онза таарымчалык болган дээрин демдегелеш, Булганин Индияны угузу угузу болгаш совет-индий найралам дөш йөрөөз салым, дашка көдүргөн.

Н. А. Булганинның сонда Н. С. Хрущев доңчу чүе чугаалаан. «Өңүктөр! Силерниң кайгамчыктыг чуртувуга каш хүндир туруп келдиңиз. Хей-хей солун бодалар болгаш ажуржамшыкынар болуп турарындан хун салым беин чидирдиң. Хей-хей кижилер-биле көрүштүгү. Индияны угузун tudушканы хей-хей эки чүдүлдерни көрдүңүз. (Адыш часкаашкыны). Бүрүңү дуганарын болгаш чаа tudушканы база көрүп четтиривис. Мыңчаарга найраладым эки сагыш-бодалардын чер байлаган илерешканын эң-не кайгамчык үеленг чүдө ол деп көрдүңүз. (Адыш часкаашкыны).

Силерниң премьер-министринер Неру чоокта чаа бистинге чораан, ону база бистинге чылым чаагай хүлөөп алган. Бистер, совет кижилер ону көңүч үелен турар бис, бистиң чурттарымыстың аразында найралады болгаш тайбынын база бүгү удуштарынын аразында найралады быжыгалаар дөш бистиң ниети демжесливистиң узур-дузамын оң билип турары дөш үелен турар бис.

Бисте — политиктиг үзө-бодалар инжанын. Силерде — боттарымын үзө-бодаларын болгаш боттарымын философиянар, бистинде — боттарымыстың бар. Кандыг айттыргалар талазы-биле каржы турарымысты мааа тайбылорларынн херөө биске бар бе ынчан? Кол чүдүлдер таарымч турарымысты атыры эң чугула. (Адыш часкаашкыны). Дайын болгаш тайбын дугайында айттырта. Ол айттыргалар бүгү кижилерни хаймыктарбай барып шыдаас. Ак сеткилдик кизи бурбуз тайбыны күзөөп барып шыдаас, тайбын дөш демжеслей барып шыдаас. (Адыш часкаашкыны). Моон ужурунда оларны күрүлдеринин угуз, бичези хамаан чокка, оларны политиктиг үзө-бодалары, кеш-өңү, шакын-чүдүлгези хамаан чокка, тайбын дөш демжес талазы-биле өңүктөрүн дилеп турар бис. Тайбыны быжыгалаар деп ниети күзөлдөп бар болуру чугула. А кымын күрүне тургузуңуң кандыг болуру — чурт бургузунуң иштиги херөө-дир. Моон ужурунда бистиң иштиги херектериниң холгаарлазын өскөрдөн дилеп турар бис, ынчангаш боттарымыз база өскө херектерни холгаарлаар чорукту болдурбайн турар бис. (Адыш часкаашкыны).

Премьер-министр Неруң болгаш бистиң өңүктүгү Чжоу Эн-лайның чыраанын тайбын вожа-хөлөө догуннашкынын беш принциптери биске бүрүнү-биле тааржы турар. (Адыш часкаашкыны). Ынчангаш Неру Москвага чоруп турда, өң-биле ат салган сурагым декларацияга ону бадтыган бис.

Политиктиг тургузугуң айттыргалары кандыгы дөргө, ол талазы-биле бисте көңүч иле тодаргайлыгың үзө-бодалар бар, ынчалзажок, оларны өскөрдөгү дөргөн болбайн турар бис. Ажыл-агыг тургузушкунуң болгаш техниканын айттыргалары — өскө херек, ол дөргө, удустар аразынын айттыргалары-дыр. Бөгүн биске көргүскен электростанция-

ның tudушкунун көөрү биске таарымчалык болду деп, Николай Александрович мааа шын чугаалады. Ынчалзажок ажылдап турар кижилерни, оларын изиг карактары, дескел чок чүтүктүн көөрү биске оон-даа таарымчалык болду.

Бистиң өңүктөривис биске чогуң-наларын электростанциянын tudушкунун көргүскени биске онза таарымчалык болду. Ол — бойдуштуң чаагаар болушкунуңа гугу, бойдушту чүгеннен адыр дөш демжесил-дир, бойдушту кижиге бараан кылыр кылдыр албадар дөш демжесил-дир. Бодуңуң буруузу-биле өскө, харын өскөрдөгү буруузу-биле болуңуң экономикалык талазы-биле хошудан индий угузуга ол соругулан шиттирилер онза чугула; ол буруузу кижилерге холум-биле айттыр мен — кымын дугайында чугаа чоруп турарын билдир болгай силер — олар боттарыны боттары билеп алырлар. (Адыш часкаашкыны).

Тайбың тургузушкунда боттарымыстың дуржулгагымын силерниң-биле хуваажырылга белевистиги мурүңүң-да чугаалаан болгай бис. Мыңчаарга Индияда бистиң келгеннере хөн чок ындыг кижилерни бодаларын көргүзүп турар чамды солунвар ам мыңчар бижип турар-дыр: Хрущев биле Булганин — оңтул кажар кижилер, олар техниктиг дузамчы ден боттарымың аазашкыны-биле Индияны мегелен болулар, ынчангаш индийлер оларны аваримчалыг көөр ужурут. (Натны).

Мыңчар бижип турар кижилерге: индийлер-биле найрала доктадым тургузурынга бистиң-биле чаркып болур силер бе? Харын чаркымын чарк — деп чугаалап турар бис. (Адыш часкаашкыны). Мааа кандыг бодалыг келген бис? Бистер ажым-чакым чок бодал-биле (Адыш часкаашкыны) болгаш ап-сеткилдик бодалар-биле келген бис. Силерге мыңчар чугаалап турар бис: заводтар туларын күзөп турар силер бе? Анаа өөрүп турар бис. Силерниң дуржулгандар четтес чадап чок ийен? Бисче көрүңер, бис дузаалаар бис. (Адыш часкаашкыны). Электростанциялар tudурын күзөп турар силер бе? Ыр өскө силерде ол ажыл-херек талазы-биле чыңчылдап чок болза, бир өскө техниктиг дузамчы херектен турар болузары, бисче көрүңер, бис дузаалаар бис. (Адыш часкаашкыны). Боттарымын студентилерин, инженерлерин бистиңче өрөлдү чорударын күзөп турар силер бе? Ажырбас, чорудуңар харын. (Адыш часкаашкыны).

Бистиң «өңүт-кажар чорувус» харын моорган илерейлетиңиз турар — кандыг бир кижилерин бижип турары ышкаш, бистиң силерни мегелээр, мегелевистиги ам көрүңер. (Натны, адыш часкаашкыны). Өскө чурттар база мындыг «өңүт-кажар чорукту» илерейдирин көңүч күзөр ийик бис. Атомун болгаш водородту бомбаларын бидирерин орунуга, бо ажыл-херекке чаркыры дөргө. (Димиттиг адыш часкаашкыны). Ол эн-не чаагай херек.

Чогадыкчылары бистериң силерниң үзө-бодаларың орадажым турар чамды бижипшиңер болгаш радио ламчылыгылары кандыгы дөргө, олар бисти сүрөздөтпейн турар. Олар чугаалаан, бижип турарлар, радио ламчыштыр чугаалаан турарлар, ынчалза-даа ол бүгү бир кулакче кирген, өскө кулактын хайып үңүп турар. (Адыш часкаашкыны). Ам кижилер өскө-биле өскө, харын ажыл-херек-биле көрүп чачыга берген. (Адыш часкаашкыны). Мыңчарга бистер, индийлер-биле ужурашкып келген, оларны дылым билбес-даа болурусса, оларны карактарында найраладым сагыш-сеткилдик номчуп ап турар-дыр бис. (Адыш часкаашкыны).

Н. С. Хрущев бодуңуң чугаалаанын түңнеленди индий-совет найралады улам ыңай быжыгалаары дөш, премьер-министр Дж. Неруң кандыг дөш йөрөөз салым, дашка көдүргөн.

Ооң сонда Махараджа Патналы Н. А. Булганинга болгаш Н. С. Хрущевка белектерин — мөңгүн-биле болгаш адыл-биле келтеан эрпип шакын ийи селемелерин tudускан. «Бо селемелер тайбын камгаламынга бараан болуң» — деп Махараджа чугаалаан. Н. А. Булганин биле Н. С. Хрущев тергини үеленг белек дөш Махараджага өөрүп четиргенин илерейлөөңер болгаш совет мастерлерниң холу-биле кылдыңган белектерин анаа tudускан.

(СЭТА).

Эстон ССР. Бо чылым Нарванин гидроэлектростанцияны ажылгала кырген. Ол ГЭС чуртунуң соңу-барыны талакы областарын угуз ажыл-агыйны электрэнергия-биле хандырып турар.

Чурунта: станцияны машина залында.

Фото В. Капустинни болгаш Н. Науменкову. СЭТА-нын фотохроникасы.

Партияның кезээки школазының ажылыңче кичээнгей салыр

СЭП-ниң Бай-Тайга райкомунуң чаанда партияның кезээки школазының ажылы чаа өөредилге чымын эгелденгенден бээр дык кулу дөшөөлө чоруп турар.

Кезээки школазын дынакчыларыга кичээлде чотуур тускай чери быжыгалааны-биле дынакчылар ийи-үш черлерге агым-агы маңажыр, харын-даа чамдык өөренир чери тывылбааныңдан чамдык дынакчылар кичээл шактын үскөдөр, оларда тарарылаар өвөөш өскө болуп турар. Кичээлдерин колдуңда эртин турар чери — партбилетканын өрөөл дык өскө, ынчангаш дынакчылар ийи-хөи-биле олуруп, чамдык кичээлди шактарын тоңуп эрттирип, болуп турган лекцияларын көспөктөлөп, эки дынап алыр арга чок болуп турар.

Ук школада өөренип турар дынакчыларын өвөөш хуузу кичээлдерге келип, харын-даа Лама-Серен, Шактар, Ортун-Назын олар кичээлдерни хей улаа түп келген турда, СЭП райкомунуң пропаганда болгаш агитация кидизинин талазында кандыг-даа кемчег албайн турар. Чамдык үелерде, илангыч ноябрьны 1—2—16 хүнеринде кичээлдерге дынакчылар чыгып келген, а пропагандагер келбөөн, оң ужурунда кичээлдер ол хүнерде болбаан.

Бо школада пропагандагер Петрик, Бомбу олар номчуп турар лекцияларын амдырал-биле холбайтырайн турарлар. Ынчангаш оларны лекциялары дынакчыларга солун өскө болуп турар.

Партияның кезээки школазының ажылында бо четпестерин дүрген чайдадыр талазы-биле боттуг кемчеглерин алмыр СЭП райкомунда негетини турар.

Х. БАННАРА.

Өөредилгени тодаргай удурт

Өвүр районунуң «Совет Тыванын 5 чылы» колхозта партия өөредилгени бо чылым база организас чок эгелден. СЭП төөгү өөренирнин талазы-биле бөлүмүнүн 18 дынакчыларын даямы бар. Ынчалзажок, кичээлдерге оларны ортаа кезип келип турар.

Партия чырдымышкынын системалында чаа өөредилге чымын эгези болур октябрь 1-ден эгелеш амга чедир 8 кичээлдер болуп турган, мыңчаарга бо аразында чугаа 2-ле кичээлдер херек кырында болган. Чамдык Т. Сундуй-оол, Далаажык, Ауррабай, Амрыбип ышкаш дынакчылар кичээлдерин чыдагана чокка хей улаа түп турда, партия организациалык секретары эш Доржу кандыг-даа кемчег албайн келген.

СЭП төөгүзү өөренир бөлүм-биле бергештир колхозта белекелди колхоз коммунистерин агар-политиканы өөренир бөлүмүң бо база организасан турган, ынчаарга бо бөлүмге кичээлдер турга чорбастаан.

«Совет Тыванын 5 чылы» колхозта партия өөредилгени экижидер талазы-биле тодаргай кемчеглерин СЭП-ниң Өвүр райкомунуң пропаганда болгаш агитация кидизи дарый алаа чотуур.

В. ШАРЫЙ-ООЛ.

Чаа-Хөл районда паролга чөйүлдөзү

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Районунуң партия, комсомол болгаш профсоюз организациалары 1956 чылга уткуштур паралга чыгылааны багай өскө организас тап турар. Чаа чылга уткуштур «Шың» солуну 300 экзemplарын райоңга чыгарып турган, херек кырында 375 экзemplарын, «Тывискай правда» солуну 100 экзemplарын таралды планга улур 150 ажыгын, «Тываның Аныяктары» солуну 280 экзemplарын таралды турган, 295 экзemplарын тараткан.

Индия болза-даа төп солундарың чагылазы районда дык оожу чоруп турар, чикээ, «Правда» солуну 50 экзemplарын таралды турган, амга чедир чүгө 30 ажыгын тараткан, «Комсомольская Правда» солуну 40 экзemplарын таралды турбук, ам чүгө 20 ажыг экзemplарын тараткан.

(СЭТА).

МАРАЧӨВЧУЛАРНЫҢ КЫЙГЫРЫНГА КОЛХОЗЧУ МАЛЧЫНАРНЫҢ ХАРЫЫЗЫ

ИНЕКТИҢ СҮТКҮРҮН БЕДИДЕР

1955 көдө ажыл-агый чымында Өвүр районунуң колхозтары сүт саадазын эркен чыдымындан ыракта көвүдеткен. «Коммунизмче орук» колхозтуң саанчызы эш Дагаа бодунда быжыгалаан инектеринин бирөөсүндөн-не 1048 литрин алган. Эш Аймыраа болгаш өскө-даа саанчылар инек бүрүзүндөн-не 800 литрден хей сүтү алган.

Инектин сүткүрүн беддери дөш ажылга «Кызыл тук» колхозтуң малчынары база багай өскө көргүзүлгөргө болган. Саанчы эш Чүдүне бөлүк инектеринин бирөөсүндөн-не 850 литрин сагтан, саанчы Ажымаянның чедишкени оон база куду өскө. «Торгалы», «Совет Тыванын 5 чылы» колхозтарының сүт-бараан ферманың быжыгалаачылары партияны чорбизип сьездизинге уткуштур алган хүдөөлгөдөрүн база эки күүселип турар.

Таңды районда «Революциянык чалбыжык» колхозтуң Марачевка ферманың коллективинин кыйгырын, сурагым болгаш Шведованын, Шумованын болгаш өскөрдөгү-даа дуржулгазын районунуң бүгү колхозтарында калбаа-биле таныжым турар. Малчынаар кыйгырыны деткивишаан, улам бедиткен хүдөөлгөдөрүн ап турар.

МУРНАКЧЫ ДУРЖУЛГАНЫ КАЛБАРТЫР

Эртен көдө ажыл-агый чымында сүт саадазынын талазы-биле ажымын түңнөшпөөн, 1956 чылда оон-даа бедик көргүзүлгөргө болуру-биле Чөөн-Хемчик районунуң малчынаары социалистик чарышты улам калбартып турар.

«Искра» колхозтуң ферма ажылдакчылары марачевчуларын кыйгырынын танышкан, ич бүрүзүндөн 2 муң литр сүтү саап алмын хүдөөн. Олар Бапак бо чылым бодунда быжыгалаан инектеринин сүдүн ийи катап көвүдеткен. Шакындык белек көргүзүлгөргө Монгуш Хураганчык болгаш Монгуш Алай база өскө-даа саанчылар чедип алган.

Марачевчуларын кыйгырынын «Коммунизмче орук» колхозтуң ферма ажылдакчылары база чангыс ап-сеткилдик дөкөөн. Саалда онаадаларын ыракта ажыр күүсеткен Хомушку Буусаала, Бүжүгет Серенмаа олар боттарында быжыгалаан инектеринин бирөөсүндөн-не 2 муңдан куду өскө литр сүтү алмын хүдөөн.

БУДУН ЧАРТЫК КАТАП НӨВУДЕДИР

«Мал ажымын продуктуларын бидирерин көвүдөдир дугайында» СЭП Төп Комитетинин январь Бланжунуң доктаалы чедишкенин боттарынынга Бай-Тайга районда Молотов аттыг колхозту механизастаар хемчеглер алдынып турар. Сөөлгү үш чылдарын дургузулда фермада саар инектерин саны ийи катап өскө, малды таарымчалык кажаалар-биле хандыдыр, хей күш негетинер ажылдарын механизастаар хемчеглер алдынып турар.

Инектин сүткүрүн элбедиринге багай өскө көргүзүлгөргө саанчылар фермада бис. Эш Саачак ам үш чылым мурунгалы саанчы болуп, илангыч бо чылым сүт саар онаадалын барык ийи катап ажыр күүсеткен. Бодунда быжыгалаан инектерин ол шуптузун хайдактап саарында өөредип алган, оларда чурт инектериндеп хүнде-ле 6—7 литр сүтү саап ап турар. Фермада мындыг мурунгалы саанчылар хей.

Марачевчуларын кыйгырынын танышкан, фермаңың ажылдакчылары чаа чылда сүт саадазын агымында бүдүн чарыкты катап көвүдөдирин хүдөөн.

Делегей байдалының дугайында лекция

Бзымдык башкы институтунуң студентилеринге делегейниң агмы байдалынын дугайында лекцияны СЭП обкомунуң лектору эш Григорьев чокта чаа номчаван. Солун, дынакчыларга бидирин кылдыр номчаван лекция студентилерин сонугурамын хаара туткан.

КУШ-АЖЫЛЧЫ СОРУК КИРИИШНИН

Бзымдык районда «Тинделге» колхозтуң сүт-бараан фермалы бо чылым саалда планкы ыракта күүсеткен. Ол болза, фермаңың таарымчалык байдал чок, илангыч мал чөми четтес келетинин белденген, туртузу азыралга элтип, эки кажаалар кыдымшаанында база мурунгалы дуржулгазын калбартыр хемчеглер алдымаанында болган деп чөми малчынарын ноябрь 22-де болган хуралы илереткен.

Марачевчуларын кыйгырынга сорук кирген саанчылар бедиткен хүдөөлгөргө алган. Бо чылым бодунда быжыгалаан 11 инектеринин бирөөсүндөн 784 литр сүт алган эш Ичи келер чылда 1700 литрин алмын хүдөөн, Часыг 709 литрин сагтан, а ам 1500 литрин саарын хүдөөн. Алай, Чүчүл, Дуктуг-урут олар оон база куду өскө түңнелдиг болурун аазаннар.

«Тинделге» колхозтуң ферма ажылдакчыларынын хуралы боттарынын күжи болгаш аргаларын саап көргөш, чаа чылда инек бүрүзүндөн ортумаа-биле 1500 литр сүтү саап алмын шиттирилөөн.

ФЕРМАГА ТААРЫМЧАЛЫГ БАЙДАЛДЫ ТУРГУЗАР

Мал чөмин четчир кылдыр хандырып, таарымчалыг кажаа турлагын тургузар, ынчангаш ажаалда кемгерилден экижидер болза, чурт инектеринден беин хей сүтү ап болурун дуржулга бүзүреткен. Ол негелдер хандырышпаан, турдуна беин Чөөн-Хемчик районда Сталин аттыг колхозтуң сүт-бараан ферманын коллективин бо чылым онаалданы инек бүрүзүндөн 100 литрин ажыр сагтан. Мурунгалы саанчы эш Махмышалык чамдык инектери сезон үеленде 1480 литр чедир сүтү берген.

«Революциянык чалбыжык» колхозун ферма ажылдакчыларынын кыйгырынын танышкан, чаа чылда инек бүрүзүндөн 1400 литр сүтү саап алмын саанчылар хүдөөн. Малчынаар хуралга ферма таарымчалыг байдалды тургузарын колхоз баштаар черинден негеп турган.

МАЛДЫҢ ПРОДУКТУЛУУН БЕДИДЕР

Каа-Хөл районунуң Ворошилов аттыг, Молотов аттыг колхозтарының колхозчуларынын болгаш саанчыларынын хуралдарында Таңды районунуң «Революциянык чалбыжык» колхозунуң Марачевка сүт-бараан ферманын коллективинин кыйгырынын танышкан болгаш чугаалажым көргөн.

Колхозчулар болгаш саанчылар боттарынын хуралдарында ол кыйгырынын угуз көдүрүшкүнү-биле дөкөөш, сүт саадазын бедитер талазы-биле чаа социалистик хүдөөлгөргө алганар. Оң шитинде Ворошилов аттыг колхозтуң саанчы эш К. Бергина саар инек бүрүзүндөн ортумаа-биле чылда 2000 литр, эш Е. Черных 1500 литр, эш Т. Патракеева 1600 литр, Молотов аттыг көдө ажыл-агый артелинин саанчылары эштер Б. Санжаркова, Е. Толкова олар кайлым-даа 1500 литр сүтү саап алыр деп хүдөөлгөргө ол-да колхозтуң хойжулары эштер М. Тамба, С. Сегбе олар хей бүрүзүндөн 2—2,1 килограмм сүтү кыры

